

Er zijn al veel commentaren op de warmtewet 2.0 ingediend. Deze warmtewet gaat niet werken, roept weerstand op en zou de energietransitie in Nederland decennia vertragen. Zij is geschreven vanuit het bestaande oude paradigma, terwijl de energie- en warmtetransitie juist om een nieuw paradigma vragen. Ik ga ervan uit dat deze warmtewet 2.0 wordt teruggetrokken en er een nieuw proces op gang komt. Deze inbreng beoogt aan te geven hoe de energie- en warmtetransitie wel plaats kan vinden. En welke elementen dus in de wetgeving rond de energietransitie moeten worden meegenomen.

De warmtewet 2.0 zou in het teken moeten staan van een succesvolle energietransitie. Daarin zou naast warmte ook koude moeten worden geregeld. En er zou geïntegreerd gekeken moeten worden hoe de bebouwde omgeving verwarmd kan worden. Dat betekent dat er eveneens naar elektriciteit en energie in gasvorm gekeken moet worden, en dat de lokale opslag van warmte een belangrijke rol moet krijgen.

Voor de warmtetransitie moet de behoefte aan warm tapwater los van de behoefte aan warmte in huis worden benaderd. Het naverwarmen van tapwater kan eenvoudig en efficiënt met elektriciteit (warmtepomp, doorstoomboiler of elektrische boiler) en moet niet meegenomen worden bij het kiezen voor de warmtebron. Daarvoor is afhankelijk van de afgifte in huis die nog zal veranderen de komende decennia immers warmte nodig die steeds dichter bij de gewenste 20 graden in huis past.

Om een energietransitie tot stand te krijgen, zal allereerst de prijs voor energie gelijkgetrokken moeten worden voor groot- en kleinverbruikers en tussen verschillende energiebronnen. De energiebelasting is daar een belangrijk instrument voor. Nu worden veel oplossingen economisch gedreven door deze prijsverschillen.

Een prijsprikkel om te verduurzamen kan bestaan door de energiebelasting voor groot- en kleinverbruikers gelijk te trekken maar een belastingkorting te bieden voor de bronnen met de laagste CO₂-uitstoot.

Het is belangrijk om investeringen te combineren en aan te sluiten bij natuurlijke vervangingsmomenten. Wanneer een CV-ketel kapot gaat, hoeft die niet vervangen te worden en kan die bespaarde investering gebruikt worden. Wanneer een nieuwe vloer wordt gelegd, of wand wordt gestuct, kan daar vloer- of wandverwarming bij aangelegd worden.

De energietransitie vraagt primair om minder energiegebruik. Isolatie zorgt daarvoor, en heeft daarnaast een positief effect op de piek-winter vraag naar energie. De warmtewet dient isolatie te bevorderen.

Efficiënte warmtepompen halen tot 4/5 van hun energie uit de buitenlucht, oppervlaktewater of de bodem. Doordat slechts een fractie van de energie moet worden opgewekt, dient het gebruik van efficiënte warmtepompen als een extra vorm van energiebesparing sterk gestimuleerd te worden. De COP is hierbij cruciaal. Veel grootschalige warmtepompen presteren ronduit slecht, en zijn economisch alleen rendabel omdat de energiebelasting voor grootgebruikers wordt toegepast.

Ook wanneer energie 100% duurzaam is, blijft isolatie nodig. De duurzame bronnen zijn oneindig, maar om de energietransitie zo betaalbaar mogelijk te maken, dienen de goedkoopste duurzame bronnen voor zo veel mogelijk gebouwen beschikbaar te komen.

De warmtetransitie is primair een opgave om overschotten en tekorten aan warmte met elkaar in evenwicht te brengen. Leveren, terugleveren en onderling uitwisselen van warmte tussen gebouwen is daarvoor cruciaal. Voorkomen moet worden dat de warmtewet automatisch uit gaat van een centrale warmtebron met eenrichtingsverkeer naar gebouwen.

Er schijnt meer zonnewarmte op een gebouw of stad dan dat ze in het jaar gebruikt. Opvangen van zonnewarmte met zonneboilers moet dan ook meegenomen worden in de warmtetransitie.

Overschotten en tekorten die niet gelijktijdig uitgeruild kunnen worden, kunnen via seizoensopslag worden opgeslagen. WKO's, maar ook bodemlussen in de eerste paar honderd meter zorgen ervoor dat opwarming in de zomer voorkomen kan worden en de winterse warmtetekorten worden verkleind.

Voor WKO's is belangrijk dat onderlinge uitwisseling tussen verschillende typen gebouwen wordt gestimuleerd. De koelingsfunctie van WKO's kan dan in de zomer door warmtepompen worden overgenomen, waardoor de hele ondergrond bruikbaar wordt om warmte op te slaan (nu zijn er koude en warmteputten, waardoor interferentie dreigt). Die warmtepompen kunnen in de zomer ook goed op door zon-PV opgewekte elektriciteit draaien.

Wanneer voor gebouwen geen individuele oplossingen worden gekozen, dient een warmtenet zowel het leveren als het terugleveren van warmte faciliteren. Dit moet op verschillende temperaturen kunnen, waarbij de lage temperaturen (25-45 graden) extra belangrijk zijn. Daardoor kan efficiency bereikt worden en blijft het interessant om verder te isoleren en een betere afgifte van warmte met lage temperatuuroplösungen. De duurzame energiebronnen van de woning kunnen dan immers ingezet worden voor burens die nog niet zo ver zijn.

Een warmtenet dient gebouwd te worden met het oog op het einde van de energietransitie. Door te focussen op het eindresultaat worden de juiste investeringen gedaan, wordt een lock-in voorkomen en blijven de prikkels voor dat eindresultaat bestaan.

Gebouwen en mensen die worden aangesloten op een warmtenet, moeten in staat zijn op de besluiten rondom zo'n netwerk zelf beslissende invloed te hebben.

De doelstelling van de warmtewet zou moeten zijn om zo snel mogelijk zo veel mogelijk CO₂ te besparen. Daarvoor is het van belang je te realiseren dat met 50% van het vermogen om energie op te wekken al 90% van het energiegebruik gedekt kan worden. De bestaande gas-CV ketels zijn uitstekend geschikt om hoge vermogens te leveren, en zouden dus voor piek- en backup juist moeten worden behouden. Het komt erop aan het gebruik van gas door het jaar heen te ontmoedigen, maar juist in de piek-winter situatie aan te moedigen. Door de gasprijs wegens hoge CO₂-uitstoot te verhogen, of het gasnet alleen beschikbaar te stellen wanneer het vriest.

Waar warmtenetten worden aangelegd, zouden deze zich ook alleen op de 50% vermogen - 90% energiegebruik moeten richten. Dan kunnen hoge eisen aan warmtenetten gesteld worden en gaan de kosten significant omlaag.

Wanneer huizen in de loop van de tijd isoleren en de helft minder warmte verliezen, dan wordt de oorspronkelijke bron van 50% van het vermogen vanzelf dekkend voor 100% van het geïsoleerde huis. Wordt er toch minder geïsoleerd, dan kan de piek later op een andere manier verzorgd worden. Het is bij vrijwel alle duurzame bronnen onjuist om de oplossing voor de eerste 50% van het vermogen (90% energiegebruik) ook te gebruiken voor de tweede 50% van het vermogen (10% energiegebruik).

Bij het kijken naar collectieve oplossingen zal primair gekeken moeten worden naar duurzame collectieve bronnen die ook na de transitie blijven bestaan. Vanuit de capaciteit van die bron en de aansluitingswens van bewoners is dan een leveringsgebied te bepalen. Het vooraf bepalen van kavels frustreert deze zoektocht naar een match tussen duurzame bronnen en enthousiaste afnemers.

Restwarmte van duurzame bron is goed voor het leveren en terugleveren van warmte. Alle overige restwarmte dient niet ontwikkeld te worden. Het gebruik van aardgas in huis vraagt immers geen investeringen en alle investeringen dienen in het eindplaatje houdbaar te zijn.

In het bijzonder gaat het daarbij om restwarmte waarbij de energieprijzen van grootgebruikers die deze restwarmte veroorzaken lager is dan de energieprijzen van de eindgebruiker.

Restwarmte uit fossiele bronnen dient niet gebruikt te worden. Dat deze restwarmte nu wordt geloosd is primair het gevolg van de verschillen in energieprijzen. Als deze restwarmte wel gebruikt wordt, dan dient die uitsluitend ingezet te worden in andere processen rond diezelfde fossiele industrie. Zo zit de warmtevraag de uitfasering van fossiele industrie niet in de weg.

Behalve als formele consultatie inbreng is dit een verzoek om contact met beleidsmakers, politici, bedrijven en burgers die bovenstaande delen of hier meer over willen weten. Mail me!

Ik wens dat deze consultatie met contactgegevens wordt geopenbaard.

Met vriendelijke groet,

Joeri Oudshoorn
warmtewet@joerioudshoorn.nl